

ProDeimos

Huis voor democratie en rechtsstaat

FINANCIËEL JAARVERSLAG 2021

Hofweg 1h
2511 AA Den Haag

INHOUDSOPGAVE

BESTUURSVERSLAG

1. **Doelstelling**
2. **Oprichting**
3. **Governance code cultuur**
4. **Samenstelling Raad van Toezicht en bestuur**
5. **Financiering**
6. **Begroting 2021 en 2022**
7. **Resultaten voor reservering**
8. **Bestuursverslag**
8. 1 Bestuursverslag
8. 2 Begroting 2022

JAARREKENING

9. **Balans per 31 december 2021**
10. **Staat van Baten en Lasten over 2021**
11. **Kasstroomoverzicht**
12. **Toelichting Algemeen**
12. Waarderingsgrondslagen
13. **Toelichting op de Balans per 31 december 2021**
13. 1 Toelichting Activa
13. 2 Toelichting Passiva
13. 3 Niet uit de balans blijvende verplichtingen
14. **Toelichting Staat van Baten en Lasten over 2021**
14. 1 Specificatie Baten
14. 2 Specificatie Lasten
14. 3 Toelichting begroting en resultaat 2021
14. 4 Verantwoording WNT
15. **Overige gegevens**
15. 1 Resultaat bestemming
15. 2 Controleverklaring
16. **Bijlagen**
16. 1 Bijlage Activiteitenprogramma 2021; BZK en Tweede Kamer
16. 2 Bijlage Subsidie 2021 BZK
16. 3 Bijlage bijdrage 2021 Tweede Kamer
16. 4 Bijlage Specificatie Activiteitenprogramma 2021
16. 5 Bijlage Overige subsidies en opdrachten
16. 6 Bijlage Toelichting afschrijvingen

1. INLEIDING

JAARREKENING 2021

1. DOELSTELLING

ProDemos is een landelijke, niet-partijgebonden organisatie.
ProDemos informeert burgers over de democratische rechtsstaat en stelt hen in staat om actief aan politieke besluitvorming deel te nemen.

2. OPRICHTING

De stichting is op 30 september 2010 opgericht, na fusie van de Stichting Instituut voor Publiek en Politiek en de Stichting Bezoekerscentrum Binnenhof.

3. GOVERNANCE CODE CULTUUR

ProDemos volgt de Governance Code Cultuur.

4. SAMENSTELLING RAAD VAN TOEZICHT EN BESTUUR

De samenstelling van de Raad van Toezicht, per 31 december 2021, van ProDemos is als volgt:

Dhr. E.H.T.M. Nijpels	voorzitter
Dhr. V. Moolenaar	lid, tevens lid audit comité
Mevr. G.D. Roethof	lid, tevens lid audit comité
Mevr. M.C.C. v.d. Schepop	lid
Mevr. E.M. Sweet	lid
Mevr. D.P.J. Woestenburg	lid
Dhr. H. Teunissen	lid
Dhr. G.R. Zaal	lid

Het bestuur wordt gevormd door de heer R.C. Stokkink, geboren 29 mei 1964

5. FINANCIERING

De inkomsten van ProDemos bestaan uit subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), een bijdrage van de Tweede Kamer, entreegelden, inkomsten uit subsidies en door de uitvoering van opdrachten voor voor derden, (semi)overheden, overheidsinstanties en particuliere organisaties.

6. BEGROTING 2021 EN 2022

Voor 2021 was een begroting opgesteld met een tekort van € 150.000, rekening houdende met de veronderstelde uitvoering van voldoende opdrachten en de toegezegde subsidies. De in deze jaarrekening opgenomen begroting voor 2022 is de door de Raad van Toezicht goedgekeurde begroting.

7. RESULTAATBESTEMMING

Zoals blijkt uit de staat van baten en lasten is 2021 afgesloten met een voordelig resultaat van € 1.000.937

8.1 BESTUURSVERSLAG

Het jaar 2021 was een uitzonderlijk jaar voor ProDemos. De verhuizing van het parlement in verband met de renovatie van het Binnenhof, Tweede Kamerverkiezingen, de verdere implementatie van verbeterplan en reorganisatie en het voortduren van de coronacrisis vormden de dynamische context voor ons werk. De samenleving ging van lockdown naar lockdown, waardoor we weinig klassen in Den Haag konden ontvangen en veel minder programma's in het land konden uitvoeren dan we hadden gewild. De Tweede Kamer was het grootste deel van het jaar niet toegankelijk voor onze schoolklassen en bezoekers. Om toch onze taak te blijven uitvoeren, hebben we net als in 2020 iedere mogelijkheid om fysieke programma's uit te voeren benut en vol ingezet op ons online aanbod, dat in 2021 verder is uitgebouwd. Dit deden wij telkens in goed overleg met de Tweede Kamer en het ministerie van Binnenlandse Zaken, onze belangrijkste subsidievertrekkers. Ondanks Corona verwelkomden we bijna 15.000 leerlingen in Den Haag. En konden we, met audiotours en aangepaste rondleidingen, nog veel belangstellenden voor de laatste maal voor de sluiting het Binnenhof in zijn oude staat tonen. In het kielzog van de verhuizing van de Tweede Kamer naar "B67" opende ProDemos in september haar sub-locatie in New Babylon. Daar zijn vijf inspirerende studio's gerealiseerd waar schoolklassen hun politieke excursie kunnen beginnen en eindigen. Na een testfase is deze sub-locatie volledig in ons educatieve programma geïntegreerd. Omdat de huisvesting van ProDemos aan de Hofweg op termijn de toenemende leerlingaantallen niet kan verwerken, is in 2021 een zoektocht in gang gezet naar opties voor andere huisvesting. In 2021 heeft ProDemos het online bereik van de educatieve programma's verder vergroot. Hoewel gedwongen door Corona, zien we die ook als kans. Er was grote animo voor de online verkiezingsgastlessen, die Kamerleden soms opluisterden met hun aanwezigheid. Ook activiteiten als Politiek Actief, de Docentenweek voor docenten Maatschappijleer en Burgerschap en workshops Stem jij ook, voor mensen met een licht verstandelijke beperking, gingen online door. Juist in verkiezingsjaar 2021 waarin de politiek en de democratie roerige tijden doormaakten, vond ProDemos het belangrijk om onze programma's te blijven aanbieden. Van oudsher bood ProDemos mensen weer een hulpmiddel aan om goed geïnformeerd hun stem te kunnen uitbrengen: een nieuw record is gevestigd met de StemWijzer voor de Tweede Kamerverkiezingen, die ruim 7,8 miljoen keer is gebruikt.

Voor al onze medewerkers was 2021 een jaar waarin de Coronacrisis onzekerheid bleef meebrengen. Thuis en op het werk. Welke programma's kunnen doorgaan? Hoe ziet de omschakeling naar online aanbod eruit? Samen met onze collega leidinggevendenden hebben we gestreefd naar stabiliteit en duidelijkheid voor de medewerkers. Ook zijn belangrijke stappen gezet in het personeelsbeleid, zoals de afronding en implementatie van het integriteitsbeleid en er is een kader voor hybride werken opgesteld.

2021 was voorts het jaar waarin de organisatiewijziging die in 2020 was ingevoerd, in de praktijk gestalte moest krijgen. Dit gaat evident minder vlot dan in de normale situatie, waarin we elkaar ontmoeten op kantoor. De twee medewerkersonderzoeken die zijn gehouden in 2021 bevatten aanknopingspunten voor verbetering, zoals de samenwerking tussen afdelingen en de als hoog beleefde werkdruk. Niettemin melden we met trots dat ProDemos in maart 2021 door Effectory is bestempeld als "World Class Workplace" in de categorie overheid.

In 2021 is ook gestart met programmatisch werken. Waar voorheen activiteitgericht werd gewerkt, werken we voortaan met in programma's ondergebrachte doelen en doelgroepen. Dit is ingegeven door de strategische dialoog, die conform het verbeterplan in 2021 is gevoerd. Het sluit ook aan bij de aanbevelingen over de meetbaarheid van (de effectiviteit van) de activiteiten van het Verwey Jonker instituut, dat de subsidieregeling van ProDemos heeft geëvalueerd

Mede op grond van deze evaluatie heeft de minister van BZK de subsidieregeling voor ProDemos verlengd tot januari 2027. We zijn trots op de lovende woorden in de evaluatie: “[ProDemos...] is een organisatie waar mensen bevlogen en met trots werken. Mensen hebben veel expertise en zijn gemotiveerd om de doelen van ProDemos na te streven. Zowel intern als extern wordt duidelijk dat het aanbod van ProDemos breed wordt gewaardeerd.” De directie omarmt deze woorden, als een compliment voor de onvermoeibaar inzet van de medewerkers.

Het convenant op grond waarvan ProDemos haar bijdrage van de Tweede Kamer ontvangt loopt tot januari 2023.

Financieel beeld 2021

Omdat in 2021 het overgrote deel van de fysieke activiteiten geen doorgang kon vinden, sluit ProDemos het jaar af met een hoger resultaat dan was begroot. Dit hangt onder andere samen met minder uitgaven aan de inzet van personeel, aan de reiskostenvergoeding voor scholen en aan woon-werkverkeer van medewerkers. Hiertegenover stonden overigens hogere investeringen dan oorspronkelijk begroot op posten die samenhangen met de sublocatie New Babylon en hogere kosten (advies en inhuur inzake) vanwege de professionalisering van de organisatie.

Het ministerie van BZK heeft aangegeven dat ProDemos de egalisatiereserve kan aanvullen tot het in de subsidieregeling vastgestelde maximum van 20%. Het overige, zijnde een bedrag van € 1.195.000, wordt teruggestort naar BZK. De Tweede Kamer heeft aangegeven dat er mag worden afgeweken van het convenant en dat de maximale toevoeging voor 2021 20% mag zijn van de over dat jaar verstrekte bijdrage. Het maximum van de egalisatiereserve mag 40% van de over 2021 verstrekte bijdrage zijn. Dit zo zijnde betekent dat ProDemos een bedrag van € 427.000 toevoegt aan de egalisatiereserve die daarmee uitkomt op € 2.400.000. Na teruggaaf van de subsidie aan BZK resteert een positief resultaat van € 1.001.000.

Het kunnen beschikken over voldoende reserves is voor ProDemos van belang omdat er de komende periode aanzienlijke investeringen zullen worden gedaan vanwege de mogelijke verhuizing naar een andere locatie of vanwege aanpassingen in het huidige pand. Hiervoor wordt in 2022 een meerjarenbegroting opgesteld.

In 2021 heeft ProDemos in overleg met het ministerie van Binnenlandse Zaken oproepkrachten met een nul-urencontract zowel tijdens de derde als de vierde lockdown (vanaf resp. maart en december) volgens een bepaald regime doorbetaald. Dit uit oogpunt van goed werkgeverschap en om deze medewerkers in een tijd van personele krapte te behouden voor ProDemos.

In 2021 is vanwege de gunstige liquiditeitspositie en de negatieve rente op banktegoeden de nog openstaande lening van Sistra voor de plaatsing van de lift in 2016 geheel afgelost. Noemenswaardige investeringen in 2021 bestonden voorts uit investeringen in het nieuwe reserveringssysteem, PAS.

Eric Stokkink, directeur-bestuurder
Gytha Coleman, adjunct-directeur

8.2 BEGROTING 2022

	Begroting 2022	Begroting 2021	Realisatie 2021
	€	€	€
BATEN			
Structurele subsidies	10.787.000	10.187.000	9.041.435
Inkomsten uit gesubsidieerde activiteiten	567.300	608.000	247.902
Overige opdrachten en subsidies	800.000	800.000	955.131
Overige baten	0	1.000	10.820
	<u>12.154.300</u>	<u>11.596.000</u>	<u>10.255.288</u>
Totaal baten	<u><u>12.154.300</u></u>	<u><u>11.596.000</u></u>	<u><u>10.255.288</u></u>
LASTEN			
Variabele Lasten			
Externe kosten gesubsidieerde activiteiten	3.997.430	3.931.000	2.476.226
Externe kosten overige activiteiten	<u>300.000</u>	<u>300.000</u>	<u>387.740</u>
	<u>4.297.430</u>	<u>4.231.000</u>	<u>2.863.966</u>
Interne uitvoeringskosten activiteiten			
Personeelslasten	6.440.000	6.046.000	4.959.186
Overige personeelslasten	563.000	482.000	429.561
Huisvestingslasten	356.000	367.000	268.834
Kantoorkosten	202.000	180.000	200.350
Algemene kosten	328.000	162.000	275.072
Afschrijvingen	220.000	245.000	199.028
Overige lasten	<u>21.000</u>	<u>21.000</u>	<u>24.313</u>
	<u>8.130.000</u>	<u>7.503.000</u>	<u>6.356.344</u>
Totaal lasten	<u><u>12.427.430</u></u>	<u><u>11.734.000</u></u>	<u><u>9.220.310</u></u>
Financiële baten en lasten	<u><u>29.870</u></u>	<u><u>12.000</u></u>	<u><u>37.041</u></u>
Vennootschapsbelasting	0	0	-3.000
Resultaat	<u><u>-303.000</u></u>	<u><u>-150.000</u></u>	<u><u>1.000.937</u></u>

9. BALANS PER 31 DECEMBER 2021

ACTIVA	31 december 2021 €	31 december 2020 €
VASTE ACTIVA		
<i>Immateriële vaste activa</i>		
Immateriële vaste activa	342.123	268.538
<i>Totale immateriële vaste activa</i>	<u>342.123</u>	<u>268.538</u>
<i>Materiële vaste activa</i>		
Verbouwing	1.924.048	952.680
Inventarissen	110.304	61.276
Hardware	23.552	26.104
Overige apparatuur	117.492	92.608
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	<u>2.175.396</u>	<u>1.132.668</u>
Totaal vaste activa	<u>2.517.519</u>	<u>1.401.206</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Voorraden</i>	30.732	59.113
<i>Vorderingen op korte termijn</i>		
Debiteuren	347.473	175.636
Overlopende activa	375.797	307.739
<i>Totaal vorderingen op korte termijn</i>	<u>723.270</u>	<u>483.375</u>
<i>Liquide middelen</i>	4.067.296	3.465.068
Totaal vlottende activa	<u>4.821.298</u>	<u>3.948.443</u>
	<u><u>7.338.817</u></u>	<u><u>5.408.762</u></u>

9. BALANS PER 31 DECEMBER 2021

	31 december 2021	31 december 2020
PASSIVA	€	€
VERMOGEN		
Algemene reserve	1.782.921	1.862.007
Wettelijke reserve	198.000	0
Bestemmingsfonds	2.400.660	1.518.637
	<u>4.381.581</u>	<u>3.380.644</u>
<u>Voorzieningen</u>	118.406	158.693
<u>Schulden op lange termijn</u>		
Incentive huur	0	118.812
Lening Sistra BV	0	128.878
	<u>0</u>	<u>247.690</u>
<u>Schulden op korte termijn</u>		
Crediteuren	553.149	570.794
Belastingen, sociale verzekeringen en salarissen	759.070	282.168
Nog te betalen bedragen	1.376.394	364.979
Vooruit ontvangen bedragen	150.217	403.794
	<u>2.838.830</u>	<u>1.621.735</u>
	<u>7.338.817</u>	<u>5.408.762</u>

10. STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021

	Begroting 2021 €	Realisatie 2021 €	Realisatie 2020 €
BATEN			
Subsidie Activiteitenprogramma	10.187.000	9.041.435	9.587.000
Baten Activiteitenprogramma	608.000	247.902	384.429
Baten projecten	800.000	955.131	879.433
Overige baten	1.000	10.820	50.397
	<u>11.596.000</u>	<u>10.255.288</u>	<u>10.901.259</u>
Totaal baten	<u><u>11.596.000</u></u>	<u><u>10.255.288</u></u>	<u><u>10.901.259</u></u>
LASTEN			
Activiteiten en projecten			
Kosten Activiteitenprogramma	3.931.000	2.476.226	2.520.094
Kosten overige projecten	<u>300.000</u>	<u>387.740</u>	<u>528.320</u>
	4.231.000	2.863.966	3.048.414
Uitvoeringskosten			
Personeelslasten	6.046.000	4.959.186	5.236.463
Overige personeelslasten	482.000	429.561	457.780
Huisvestingslasten	367.000	268.834	223.695
Kantoorkosten	180.000	200.350	203.009
Algemene kosten	162.000	275.072	429.435
Afschrijvingen	245.000	199.028	209.612
Overige lasten	<u>21.000</u>	<u>24.313</u>	<u>62.386</u>
	7.503.000	6.356.344	6.822.380
Totaal lasten	<u><u>11.734.000</u></u>	<u><u>9.220.310</u></u>	<u><u>9.870.794</u></u>
Financiële baten en lasten	-12.000	-37.041	-23.129
Vennootschapsbelasting	0	3.000	-3.375
Resultaat	<u><u>-150.000</u></u>	<u><u>1.000.937</u></u>	<u><u>1.003.961</u></u>
Resultaatbestemming			
Egalisatiefonds BZK		458.223	748.753
Egalisatiefonds Tweede Kamer		423.800	207.079
Wettelijke reserve		198.000	0
Mutatie algemene reserve		<u>-79.086</u>	<u>48.129</u>
		<u><u>1.000.937</u></u>	<u><u>1.003.961</u></u>

11. KASSTROOMOVERZICHT 2021

	<u>2021</u> €	<u>2020</u> €
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>		
<i>Bedrijfsresultaat vóór financiële baten en lasten</i>	1.037.978	1.027.090
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen en waardeverminderingen	481.261	385.921
Mutaties voorraden	28.381	7.716
Mutaties vorderingen	-239.895	239.190
Mutaties voorzieningen	-40.287	-49.208
Mutaties kortlopende schulden	1.217.095	111.669
Mutaties langlopende schulden	-247.690	-182.147
<i>Totaal</i>	<u>1.198.865</u>	<u>513.141</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	2.236.843	1.540.231
Ontvangen interest	0	5
Betaalde interest	<u>-37.041</u>	<u>-23.134</u>
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>	2.199.802	1.517.102
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>		
Investerings in immateriële vaste activa	-196.416	-301.439
Investerings in materiële vaste activa	<u>-1.401.158</u>	<u>-202.990</u>
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	-1.597.574	-504.429
Mutatie geldmiddelen	<u>602.228</u>	<u>1.012.673</u>
Stand 1 januari 2021	3.465.068	2.452.395
Mutatie geldmiddelen	<u>602.228</u>	<u>1.012.673</u>
Stand 31 december 2021	<u>4.067.296</u>	<u>3.465.068</u>

12. TOELICHTING ALGEMEEN

12.1 Algemeen

Statutaire gegevens

De stichting draagt de naam ProDemos - Huis voor democratie en rechtsstaat.
ProDemos is gevestigd te Den Haag.
ProDemos is opgericht op 30 september 2010 voor onbepaalde tijd.

De jaarrekening is opgesteld in euro's, volgens in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingsregels overeenkomstig de Richtlijn C1 van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Vergelijkende cijfers

Ten behoeve van het inzichtsvereiste zijn de vergelijkende cijfers voor enkele posten aangepast conform de rubricering in het huidige boekjaar. Deze aanpassingen hebben geen invloed op het vermogen en resultaat.

12.2 Waarderingsgrondslagen voor de balans

De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders vermeld, tegen nominale waarde.

12.2.1 Immateriële vaste activa

De door ProDemos aangewende immateriële vaste activa worden gewaardeerd op de ontwikkelkosten, verminderd met de daarover berekende afschrijvingen.
De afschrijvingen worden bepaald op basis van de geschatte economische levensduur.
De afschrijvingstermijn is 2 -5 jaar.

12.2.2 Materiële vaste activa

De door ProDemos aangewende duurzame bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd op aanschaffingswaarde, verminderd met de daarover berekende afschrijvingen.
De afschrijvingen worden bepaald op basis van de geschatte economische levensduur.
De afschrijvingstermijnen zijn:

Verbouwingen	5 - 10 jaar
Inventarissen	5 jaar
Hard- en software	5 jaar
Overige apparatuur	5 jaar

Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

12.2.3 Investeringsubsidie

Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de vaste activa.

12.2.4. Voorraden

De voorraden van de producten die door ProDemos zijn ontwikkeld worden gewaardeerd tegen 40% van de verkoopprijs.
Van de gehele voorraad worden de incurante titels op nul gewaardeerd.

12.2.5 Vorderingen, liquide middelen en schulden

De vorderingen en liquide middelen worden opgenomen tegen nominale waarden onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

12.2.6 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd tegen concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten.
Dit betreft de voorziening voor het loopbaanbudget en sinds 2019 de voorziening voor de generatieregeling. De generatieregeling is in 2019 van kracht geworden. In 2021 is besloten de regeling op te heffen, behalve voor de medewerkers die er nu al aan meedoen of mee hadden kunnen doen. De regeling houdt in dat medewerkers vijf jaar voor hun AOW minder kunnen werken waarbij de helft van de uren wordt doorbetaald. De waarde op de balans is de geschatte waarde van de kosten van de regeling.

12.2.7 Langlopende schulden

De schuld op lange termijn wordt gewaardeerd op het oorspronkelijke bedrag onder aftrek van de reeds gedane aflossingen. De rente bedraagt 5% en wordt annuïtair afgelost in 6,5 jaar. De schuld is in 2021 in zijn geheel afgelost.

12. VERVOLG TOELICHTING ALGEMEEN

12 Algemeen

12.3 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgende de indirecte methode.
De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.
Ontvangen interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.
Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.
Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

12.4 Grondslagen voor de staat van baten en lasten

De bepaling van het resultaat geschiedt volgens een stelsel gebaseerd op historische basis.
Voorzover niet anders vermeld, worden de baten en lasten toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

12.5 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het (saldo) resultaat wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. De baten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; lasten reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Op grond van de Subsidieregeling voor het Huis voor democratie en rechtsstaat is door het Ministerie van BZK een subsidie verleend met briefkenmerk 2020-000099468
De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft een bijdrage toegekend met een brief van 4 mei 2021.

Opdrachten

Onder Opdrachten wordt verstaan de aan opdrachtgevers in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor in het verslagjaar geleverde diensten.

Subsidies

Onder subsidies wordt verstaan de subsidie van overheden voor de uitvoering van projecten bovenop de subsidie voor het activiteitenprogramma.

Lasten

Lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

12.6 Vennootschapsbelasting

Bij de bepaling van de belasting over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening is rekening gehouden met niet beschikbare compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet aftrekbare kosten.

12.7 Systematiek

De voornaamste inkomstenbronnen van ProDemos zijn een subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Tweede Kamer. Deze subsidie wordt verstrekt op basis van een Activiteitenprogramma (AP). De subsidie wordt gebruikt ter dekking van de directe kosten van het AP en ter dekking van de interne uitvoeringskosten.

Binnen de activiteiten op basis van het AP zijn er extra inkomsten zoals entreegelden, abonnementsgelden en subsidies van derden. Al deze inkomsten worden ook gebruikt ter dekking van de interne uitvoeringskosten.

Naast de subsidie voor het AP en de inkomsten op basis van het AP zijn er ook nog andere opdrachten en subsidies. Die inkomsten worden uitsluitend gebruikt ter dekking van de directe kosten en de interne uitvoeringskosten.

De interne uitvoeringskosten worden, onder aftrek van de directe kosten naar rato verdeeld tussen de verschillende inkomstenbronnen. Ook het resultaat wordt met dezelfde verdeelsleutel bepaald.

13 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

13.1 ACTIVA

VASTE ACTIVA ALGEMEEN

Immateriële vaste activa

	<u>Immat.vaste activa</u>
	€
Stand per 1 januari	
Aanschafwaarde	936.962
Subsidies op investeringen	-247.623
Cumulatieve afschrijvingen	420.801
Boekwaarde	<u>268.538</u>

Mutaties in boekjaar

Investeringen	196.416
Subsidies op investeringen	0
Desinvestering	0
Afschrijvingen desinvesteringen	0
Afschrijvingen	122.831
	<u>319.247</u>

Stand per 31 december

Aanschafwaarde	1.133.378
Subsidies op investeringen	-247.623
Cumulatieve afschrijvingen	543.632
Boekwaarde	<u>342.123</u>

Materiële vaste activa

	Verbouwingen	Inventarissen	Hardware	Ov. apparatuur	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari					
Aanschafwaarde	2.693.732	589.423	291.627	935.254	4.510.036
Subsidies op investeringen	-22.992	-94.544	-25.178	-550.402	-693.116
Aanschafwaarde na aftrek subsidie	2.670.740	494.879	266.449	384.852	3.816.920
Cumulatieve afschrijvingen	1.718.060	433.603	240.345	292.244	2.684.252
Boekwaarde	<u>952.680</u>	<u>61.276</u>	<u>26.104</u>	<u>92.608</u>	<u>1.132.668</u>

Mutaties in boekjaar

Investeringen	1.262.883	73.298	8.558	56.419	1.401.158
Desinvestering	0	0	0	0	0
Subsidies op investeringen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen desinvesteringen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	291.515	24.270	11.110	31.535	358.430
	<u>1.554.398</u>	<u>97.568</u>	<u>19.668</u>	<u>87.954</u>	<u>1.759.588</u>

Stand per 31 december

Aanschafwaarde	3.956.615	662.721	300.185	991.673	5.911.194
Subsidies op investeringen	-22.992	-94.544	-25.178	-550.402	-693.116
Aanschafwaarde na aftrek subsidie	3.933.623	568.177	275.007	441.271	5.218.078
Cumulatieve afschrijvingen	2.009.575	457.873	251.455	323.779	3.042.682
Boekwaarde	<u>1.924.048</u>	<u>110.304</u>	<u>23.552</u>	<u>117.492</u>	<u>2.175.396</u>

De investeringen in materiële vaste activa in 2021 bestonden uit verbouwing en kantoormeubilair New Babylon, laptops, AV apparatuur New Babylon, koffiezetapparaten, etagewatens en watertappunten.

De investeringen in immateriële vaste activa in 2021 bestonden uit een GPS speurtocht en een reserveringssysteem.

13 VERVOLG TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

13.1 ACTIVA

VLOTTENDE ACTIVA

	31 december 2021	31 december 2020
VORDERINGEN OP KORTE TERMIJN	€	€
<u>Vorraden</u>	<u>30.732</u>	<u>59.113</u>
<u>Debiteuren</u>		
Debiteuren	<u>347.473</u>	<u>175.636</u>
<u>Overlopende activa</u>		
Rente	0	5
Subsidie Tweede Kamer	211.900	207.700
Vooruitbetaalde huur	55.075	0
Overige subsidies en projectopbrengsten	6.000	0
Vooruitbetaalde projectkosten	30.956	50.846
Waarborgsom huur New Babylon	65.312	0
Overige overlopende activa	<u>6.554</u>	<u>49.188</u>
	<u>375.797</u>	<u>307.739</u>

De overige overlopende activa bestaan voornamelijk uit nog te factureren projectopbrengsten, en nog te ontvangen projectsubsidies.

LIQUIDE MIDDELEN

De specificatie van de liquide middelen kan als volgt worden weergegeven:

ING	2.852.168	1.313.438
Triodos	967.299	543.747
ASN	247.053	1.607.269
Kas	711	440
Kruisposten	65	174
	<u>4.067.296</u>	<u>3.465.068</u>

Om risico's te spreiden zijn de liquide middelen bij meerdere banken ondergebracht.

Van de liquide middelen staat een bedrag van € 3.2477.221 op spaarrekeningen.

De liquide middelen staan vrij ter beschikking aan de stichting met uitzondering van een bedrag van € 191.038 dat als bankgarantie is afgegeven aan Sistra BV voor de huur van het pand Hofweg 1.

13. VERVOLG TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

13.2 PASSIVA

VERMOGEN	31 december	31 december
	2021	2020
	€	€
Algemene reserve	1.782.921	1.862.007
Wettelijke reserve	198.000	0
Egalisatiefondsen	2.400.660	1.518.637
	<u>4.381.581</u>	<u>3.380.644</u>

De mutaties in het vermogen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2020	Toevoeging 2021	Onttrekking 2021	31-12-2021
Bestemmingsfonds BZK	1.166.777	458.223	0	1.625.000
Bestemmingsfonds Tweede Kamer	351.860	423.800	0	775.660
Wettelijke reserve	0	198.000	0	198.000
Algemene reserve	1.862.007	0	79.086	1.782.921
	<u>3.380.644</u>	<u>1.080.023</u>	<u>79.086</u>	<u>4.381.581</u>

Bestemmingsfonds

Een Bestemmingsfonds is dat deel van het eigen vermogen dat is afgezonderd omdat daaraan door derden een beperkte bestedingsmogelijkheid is gegeven.

De Egalisatiereserve is als Bestemmingsfonds opgenomen. Het maximum van de reserve BZK is door het Ministerie van BZK vastgesteld op 20% van de jaarlijkse subsidie op het Activiteitenprogramma. De opbouw per jaar is maximaal 10% van de jaarlijkse subsidie.

Bij de toerekening van het resultaat gaan we uit van dezelfde regels voor de bijdrage van de Tweede Kamer.

Het maximum van de reserve Tweede Kamers is door de Tweede Kamer vastgesteld op 40% van de jaarlijkse subsidie op het Activiteitenprogramma. De opbouw per jaar is maximaal 20% van de jaarlijkse subsidie.

Wettelijke reserve

De wettelijke reserve is een reserve ter hoogte van de investeringen in immateriële vaste activa.

De Raad van Toezicht heeft vastgesteld dat de hoogte van de algemene reserve voldoende moet zijn om de normale bedrijfsrisico's op te vangen en investeringen te kunnen financieren. Het risico van subsidiestopzetting is daarin niet meegenomen. Bij grote afname of stopzetting van de subsidie is het Ministerie van BZK juridisch verplicht dat in een redelijke termijn te doen. Het ministerie heeft dat in een brief van 17 januari 2018 bevestigd.

Voor de normale bedrijfsrisico's is een algemene reserve van circa € 1.700.000 voldoende.

Groei van de algemene reserve wordt niet nodig geacht.

Het resultaat op het Activiteitenprogramma 2021 BZK is € 458.223 positief

Het resultaat op het Activiteitenprogramma 2021 Tweede Kamer is € 423.800 positief

Er wordt een bedrag van € 198.000 toegevoegd aan de wettelijke reserve.

Het restant van het exploitatieresultaat ad € 79.086 gaat ten laste van de algemene reserve.

13. VERVOLG TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

13.2 PASSIVA

VOORZIENING	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Voorziening loopbaanbudget	89.000	85.000
Voorziening generatieregeling	29.406	73.693
	<u>118.406</u>	<u>158.693</u>

De mutaties in de voorzieningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2020	Dotatie 2021	Onttrekking 2021	31-12-2021
	€	€	€	€
Voorziening loopbaanbudget	85.000	4.000	0	89.000
voorziening generatieregeling	73.693	0	44.287	29.406
	<u>158.693</u>	<u>4.000</u>	<u>44.287</u>	<u>118.406</u>

De generatieregeling is een regeling waarbij ouder personeelsleden minder kunnen gaan werken met gedeeltelijke doorbetaling van het salaris. De regeling is na evaluatie afgeschaft. Wat er nu nog aan voorziening staat zijn de verwachte kosten voor de medewerkers die er nog recht op hebben om mee te doen aan de regeling of er al mee doen. Van de voorziening is € 4.710 kortlopend en de rest langlopend.

De dotatie op de voorziening loopbaanbudget betreft de cao-regeling voor dat budget. De voorziening is grotendeels langlopend, dat wil zeggen dat deze niet binnen een jaar wordt besteed. De rest van de voorziening is kortlopend en zal binnen ene jaar worden besteed.

LANG VREEMD VERMOGEN	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Incentive	0	118.812
Lening Sistra BV	0	128.878
	<u>0</u>	<u>247.690</u>

Met ingang van 1 januari 2013 is er een 10-jarig huurcontract getekend voor de Hofweg 1. Van de eigenaar is een incentive ontvangen van € 594.060. Deze valt in 10 jaar vrij. De laatste termijn die vrijvalt staat onder schulden op korte termijn.

Voor de realisatie van een nieuwe lift is er een lening afgesloten met Sistra BV voor een bedrag van € 850.000. Deze lening is ingegaan op 30 juni 2016 en loopt tot 31 december 2022. De rente bedraagt over de gehele looptijd 5%. Er mogen tussentijds extra aflossingen worden gedaan. In 2021 is deze lening in zijn geheel afgelost.

13. VERVOLG TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

13.2 PASSIVA

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
SCHULDEN OP KORTE TERMIJN		
<u>Crediteuren</u>	<u>553.149</u>	<u>570.794</u>
<u>Belastingen, sociale verzekeringen en loonkosten</u>		
Omzetbelasting	86.295	23.370
Pensioenpremie boekjaar	14.807	4.197
Nog te betalen salarissen	83.408	4.486
Nog te betalen loonheffing	411.611	96.848
Reservering vakantiedagen	162.949	153.267
	<u>759.070</u>	<u>282.168</u>
<u>Nog te betalen bedragen</u>		
Incentive	59.406	0
Servicekosten Hofweg	3.000	3.000
Accountant	20.000	23.000
Lening Sistra	0	122.741
Beveiliging Ridderzaal	40.000	115.000
Reiskosten scholen	4.110	19.350
OCW: training Caribisch deel Koninkrijk	8.219	0
BZK: terug te storten subsidie	1.195.162	0
TK: terug te storten subsidie	7.403	
Gem. Utrecht subs. Fort de Bilt	0	16.000
Nog te betalen vennootschapsbelasting	15.875	18.875
Overige nog te betalen bedragen	23.219	47.013
	<u>1.376.394</u>	<u>364.979</u>
<u>Vooruit ontvangen bedragen</u>		
Vooruit ontvangen projectinkomsten	146.806	23.579
Overige vooruitontvangen bedragen	3.411	7.117
Subsidie Provincie Gelderland	0	97.607
Subsidie OCW ontwikkeling en training	0	15.717
Subsidie BZK PA voor mensen met beperking	0	24.198
Subsidie BZK Kennispunt lokale politiek	0	32.243
Subsidie BZK Politiek actief gemeentes 2020	0	139.833
Subsidie Gemeente Utrecht Fort de Bilt	0	26.000
Eerste Kamer 2021	0	37.500
	<u>150.217</u>	<u>403.794</u>

De nog te betalen loonheffing is loonheffing over 2021

De reiskosten scholen betreft de vergoeding van de reiskosten aan scholen die een scholierenprogramma in Den Haag volgen en de reiskosten grotendeels vergoed krijgen. Het genoemde bedrag zijn de gedeclareerde maar op 31 december nog niet betaalde declaraties.

De vooruitontvangen bedragen zijn voornamelijk vooruit gefactureerde StemWijzers voor de gemeenteraadsverkiezingen en entreegelden docentendag maatschappijleer.

13. VERVOLG TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

13.3 NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

De stichting is huurverplichtingen aangegaan.

Per 1 januari 2013 is er een huurcontract voor 10 jaar afgesloten voor de Hofweg 1, Den Haag.

De totale huur bedraagt € 734.984 per jaar.

Er is een bankgarantie afgegeven voor de huur van € 191.038 vanaf januari 2013.

Dit bedrag is geblokkeerd op een bankrekening.

Per 1 september 2017 is er een huurcontract voor 5 jaar afgesloten voor de Biltsestraatweg 150 en 160, Utrecht (Fort De Bilt) De huur per jaar bedraagt € 16.090.

Per 1 november 2021 is er een huurcontract voor 5 jaar afgesloten voor een aantal panden in New Babylon. De huur bedraagt € 204.704 per jaar.

Voor de vennootschapsbelasting moeten nog twee punten worden uitgezocht:

- Is er overgangsrecht van toepassing op instellingen die louter door deze wijziging in de wetgeving rond de publieke beslissingsbevoegdheid bij gelijkblijvende activiteiten belastingplichtig worden. Indien het overgangsrecht niet toepassing is het potentieel risico van € 15.000 een extra last is voor de vennootschapsbelasting.
- De fiscus wil mogelijk meer activiteiten in de belastingplicht betrekken c.q. ook de subsidie gaan toerekenen aan belastingplichtige activiteiten. Deze verandering zal grotere financiële gevolgen hebben. Het maximale risico bedraagt circa € 75.000

14 Toelichting op de staat van baten en lasten 2021

14.1. Toelichting staat van baten en lasten 1

	Begroting 2021	Realisatie 2021	Realisatie 2020
	€	€	€
BATEN			
Subsidie Activiteitenprogramma			
Ministerie van BZK	8.110.000	8.125.000	7.510.000
Vermindering wegens te hoge reserve	0	-1.195.162	0
Bijdrage Tweede Kamer	2.077.000	2.119.000	2.077.000
Vermindering wegens te hoge toevoeging reserve	0	-7.403	0
Totaal Activiteitenprogramma	<u>10.187.000</u>	<u>9.041.435</u>	<u>9.587.000</u>
Baten Activiteitenprogramma	608.000	247.902	384.429
Baten projecten			
Overige projecten	<u>800.000</u>	<u>955.131</u>	<u>879.433</u>
Totaal projecten	<u>800.000</u>	<u>955.131</u>	<u>879.433</u>
Overige baten			
Baten zaalverhuur en catering derden	1.000	270	3.614
Overige opbrengsten	<u>0</u>	<u>10.550</u>	<u>46.783</u>
Totaal overige baten	<u>1.000</u>	<u>10.820</u>	<u>50.397</u>
Totaal	<u><u>11.596.000</u></u>	<u><u>10.255.288</u></u>	<u><u>10.901.259</u></u>

De veel lagere baten bij het activiteitenprogramma komen door het annuleren van vrijwel alle activiteiten door corona.

Een specificatie van de baten overige projecten staat in de bijlage.

14.2. Toelichting staat van baten en lasten 2

LASTEN	Begroting 2021 €	Realisatie 2021 €	Realisatie 2020 €
Activiteiten en projecten			
Kosten Activiteitenprogramma	3.931.000	2.476.226	2.520.093
Kosten overige projecten	300.000	387.740	528.320
	<u>4.231.000</u>	<u>2.863.966</u>	<u>3.048.413</u>

De kosten Activiteitenprogramma zijn de directe kosten die gemaakt worden ter realisatie van het Activiteitenprogramma. De kosten projecten zijn de directe kosten die gemaakt worden ten behoeve van de overige subsidies en opdrachten.

Een specificatie van kosten van de overige projecten staat in de bijlage.

Onder kosten Activiteitenprogramma zijn de volgende kosten verantwoord:

Zaalhuur en doorbelasting huisvestingskosten	952.760
Afschrijvingskosten	282.233
ICT derden	210.240
Inhuur derden	228.177
Materialen	164.898
Distributeur	129.124
Advies	112.935
Vormgeving	102.046
Drukwerk	74.243
Reiskosten scholen	64.497
Fotografie	63.875
Bijdragen aan derden	36.407
Redactie	16.525
Publiciteit	13.272
Porto en koeriersdiensten	8.941
Onderhoud apparatuur	4.447
Catering	3.697
Reis- en verblijfkosten	2.140
Representatie	2.269
Transportkosten	3.277
Beveiling	-41.219
Overige projectkosten	41.442
	<u>2.476.226</u>

De post baten projecten moet gesaldeerd worden met de projectkosten om deze te kunnen vergelijken met de begroting 2021.

	Begroting 2021 €	Uitkomst 2021 €	Uitkomst 2020 €
Baten projecten	800.000	955.131	879.433
Kosten projecten	300.000	387.740	528.320
Saldo (= taakstelling)	<u>500.000</u>	<u>567.391</u>	<u>351.113</u>

In het saldo kosten projecten zijn alleen de directe kosten vanuit inkoopfacturen meegenomen. De uren welke op het project zijn verantwoord zijn opgenomen als personeelskosten. De werkelijke marge van de projecten is € 118.914

14.2. Toelichting staat van baten en lasten 3

	Begroting 2021	Realisatie 2021	Realisatie 2020
LASTEN	€	€	€
Uitvoeringskosten			
Personeelslasten			
Bruto salarissen	3.949.000	3.259.185	3.377.309
Doorbelasting aan projecten	-10.000	-9.719	-58.042
Individueel keuzebudget	708.000	567.564	604.860
Sociale lasten	827.500	605.334	671.724
Pensioenlasten	421.500	357.668	330.613
Vakantiedagen	0	9.682	6.153
Inhuur derden	150.000	217.656	340.871
Ontvangen ziekengelden/WAO/WW	0	-48.184	-37.025
	<u>6.046.000</u>	<u>4.959.186</u>	<u>5.236.463</u>
Overige personeelslasten			
Deskundigheidsbevordering	79.000	134.000	83.373
Loopbaanbudget	40.000	31.860	48.801
Reiskosten	170.000	38.595	80.981
Thuiswerkvergoeding	0	31.970	0
Overige personeelskosten	<u>193.000</u>	<u>193.136</u>	<u>244.625</u>
	<u>482.000</u>	<u>429.561</u>	<u>457.780</u>
Totaal personeelslasten	<u><u>6.528.000</u></u>	<u><u>5.388.747</u></u>	<u><u>5.694.243</u></u>

Het aantal Fte's in dienst per 31-12-2021 bedraagt 71,2 (2020: 70,4), exclusief oproepkrachten.

ProDemos is aangesloten bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. Uit dien hoofde worden de toegezegde pensioenregelingen (ouderdomspensioen en flex-regelingen) als toegezegde bijdrageregeling in de jaarrekening verwerkt. ProDemos heeft in het geval van tekort bij Zorg en Welzijn geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen, anders dan hogere toekomstige premies.

De salariskosten zijn lager dan begroot door het grotendeels wegvallen van activiteiten door corona. Er is daardoor met name minder gebruik gemaakt van nuluren contractanten.

De post inhuur derden betreft voornamelijk medewerkers die niet op de loonlijst staan maar als zzp'ers voor ProDemos werken. Deze post is hoger dan begroot door een externe werkzaam als teamleider.

De post deskundigheidsbevordering is hoger dan begroot door met name bijscholing van management en directie.

De reiskosten zijn lager dan begroot doordat er voornamelijk thuis is gewerkt.

De thuiswerkvergoeding is een nieuwe vergoeding aan het personeel vanaf februari 2021.

De overige personeelskosten bestaan met name uit: verzuimbegeleiding, kantinekosten, salarisadministratie en attenties personeel.

14.2. Toelichting staat van baten en lasten 4

	Begroting	Realisatie	Realisatie
	2021	2021	2020
LASTEN	€	€	€
Huisvestingslasten			
Huren	700.000	815.773	682.316
Servicekosten Hofweg	185.000	203.745	177.152
Belastingen/heffingen	12.000	13.470	13.745
Water- en energiekosten	40.000	29.963	25.848
Schoonmaakkosten	110.000	114.862	96.755
Overige huisvestingskosten	20.000	38.991	25.893
Doorbelaste huisvestingskosten aan projecten	-700.000	-947.970	-798.014
	<u>367.000</u>	<u>268.834</u>	<u>223.695</u>
Kantoorkosten			
Kantoorkosten	61.000	51.734	52.546
Onderhoud apparatuur/licenties	59.500	79.857	72.275
Hosting	50.000	58.234	69.956
Internet dataverkeer	8.000	9.474	7.197
Internet overige kosten	1.500	1.051	1.035
	<u>180.000</u>	<u>200.350</u>	<u>203.009</u>
Algemene kosten			
Accountantskosten	40.000	40.557	39.587
Advieskosten	50.000	155.998	306.521
Bibliotheekkosten	1.500	894	821
Contributies	10.000	10.919	11.109
Kosten Raad van Toezicht/Raad van Advies	26.500	25.456	38.441
Directiekosten	500	528	258
Assuranties	13.000	17.201	12.698
Representatiekosten	5.000	2.495	1.061
Abonnementen en vakliteratuur	500	928	910
Overige organisatiekosten	15.000	20.096	18.029
	<u>162.000</u>	<u>275.072</u>	<u>429.435</u>

De huur van Hofweg 1 bedraagt vanaf 1-1-2021 € 734.983 per jaar. De uitkomst van de post huren is lager door de vrijval van de incentive.

De huur van Fort de Bilt bedraagt vanaf 1-1-2021 € 16.090 per jaar.

Vanaf 1-11-2021 worden er winkelpanden gehuurd in gebouw New Babylon. De huur bedraagt € 204.740 op jaarbasis.

Onder de huisvestingskosten worden alle huisvestingskosten van Biltsestraatweg 160, New Babylon en Hofweg 1h verantwoord. Omdat de begane grond, een gedeelte van de 2e en de 3e en de 4e verdieping van de Hofweg volledig worden gebruikt door het Bezoekerscentrum respectievelijk Politiek Den Haag voor Scholen worden de huisvestingskosten doorbelast aan die projecten. De helft van de huisvestingskosten van Biltsestraatweg 160 worden doorbelast en alle kosten van New Babylon.

De onderhoudskosten zijn verantwoord onder de post overige huisvestingskosten.

De advieskosten zijn hoger vanwege adviezen met berekking tot verbouwing, verhuizing Tweede Kamer, juridische kosten, privacy, functiehuis en organisatiewijziging.

14.2. Toelichting staat van baten en lasten 5

	Begroting 2021 €	Realisatie 2021 €	Realisatie 2020 €
Afschrijvingen			
Afschrijving verbouwingen	325.000	291.515	279.165
Afschrijving meubilair	25.000	24.270	26.000
Afschrijving hardware	20.000	11.110	12.183
Afschrijving overige apparatuur	65.000	31.535	30.648
Afschrijving immateriële vaste activa	50.000	122.831	37.925
Doorbelasting Activiteitenprogramma	-240.000	-282.233	-176.309
	<u>245.000</u>	<u>199.028</u>	<u>209.612</u>
Overige lasten			
Overige lasten	5.000	2.329	42.438
Kosten betalingsverkeer	16.000	7.411	8.251
Betalingsverschillen	0	108	-32
Toevoeging voorziening	0	0	0
Afschrijving oninbare debiteuren	0	14.465	11.730
	<u>21.000</u>	<u>24.313</u>	<u>62.387</u>
Financiële baten en lasten			
Ontvangen rente	0	0	5
Betaalde rente	12.000	37.041	23.134
Financiële baten en lasten	<u>-12.000</u>	<u>-37.041</u>	<u>-23.129</u>
Belasting			
Vennootschapsbelasting vrijval t/m 2019	0	15.500	0
Vennootschapsbelasting 2021	0	-12.500	-3.375
	<u>0</u>	<u>3.000</u>	<u>-3.375</u>

De afschrijvingskosten van Politiek Den Haag voor Scholen, het Bezoekerscentrum, het reserveringssysteem en Fort de Bilt worden verantwoord onder de projectkosten van het activiteitenprogramma.

De kosten betalingsverkeer zijn lager doordat er weinig verkopen zijn geweest in 2021
De betaalde rente is hoger doordat banken negatieve rente rekenen over het saldo.

14.3. TOELICHTING BEGROTING EN RESULTAAT 2021

Begroting 2021

Voor 2021 is een begroting opgesteld, rekening houdende met de inkomsten uit opdrachten en met toegezegde exploitatiesubsidie. Deze begroting had een tekort van € 150.000.

Het van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Tweede Kamer ontvangen subsidiebedrag 2020, inclusief indexering, bedraagt:

Subsidie exploitatiekosten activiteiten 2021 € 8.125.000

De van de Tweede Kamer ontvangen bijdrage bedraagt

Bijdrage exploitatiekosten activiteiten 2021 € 2.119.000

Totale bijdrage exploitatiekosten 2021 € 10.244.000

Resultaat 2021

Het positieve resultaat 2021, ten opzichte van de begroting, bedraagt: € 1.150.937

Het negatieve verschil tussen de begroting en het resultaat 2021 kan als volgt worden weergegeven:

Voordelig	€
Saldo directe kosten Activiteitenprogramma	1.454.774
Saldo opdrachten en projecten	67.391
Personeelslasten	1.086.814
Overige personeelslasten	52.439
Huisvesting	98.166
Overige baten	9.820
Afschrijvingen	45.972
Overige lasten	-3.313
Vennootschapsbelasting	<u>3.000</u>
	€ 2.815.063

Nadelig	€
Subsidie Activiteitenprogramma	-1.145.565
Saldo directe baten Activiteitenprogramma	-360.098
Kantoorkosten	-20.350
Algemene kosten	-113.072
Financiële baten en lasten	<u>-25.041</u>
	€ <u>-1.664.126</u>

voordelig saldo € 1.150.937

14.4 WNT-verantwoording 2021 ProDemos - Huis voor democratie en rechtsstaat

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op ProDemos. Het voor ProDemos toepasselijke bezoldingsmaximum is in 2021 € 209.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen 2021

	J.J.H.M. van Gennip Directeur-bestuurder	E.C. Stokkink Directeur-bestuurder	A. de Jong Adjunct-directeur	G. Coleman-Douma Adjunct-directeur
Functiegegevens				
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 29/02	1/3 - 31/12	1/1 - 31/12	7/6 - 31/12
Omvang dienstverband	0,9	1,00	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 20.735	€ 95.202	€ 82.260	€ 52.784
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	€ 10.513	€ 7.785	€ 5.996
<i>subtotaal</i>	€ 20.735	€ 105.715	€ 90.045	€ 58.780
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 33.784	€ 175.216	€ 209.000	€ 119.101
-/- onverschuldigd betaald terugontvangen bedrag	nvt	nvt	nvt	nvt
Totale bezoldiging 2021	€ 20.735	€ 105.715	€ 90.045	€ 58.780
Gegevens 2020				
Aanvang en einde functievervulling in 2020	20/1 - 31/12	nvt	1/1 - 31/12	nvt
Omvang dienstverband	0,9		1,0	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 95.134	nvt	€ 77.803	nvt
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 0	nvt	€ 6.877	nvt
<i>Subtotaal</i>	€ 95.134	nvt	€ 84.680	nvt
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 169.578	nvt	€ 201.000	nvt
Gegevens 2020				
Functiegegevens	E.M. Habben Jansen Directeur-bestuurder	E.M. Habben Jansen Uitkering wegens einde dienstverband	R.M. Martens Adjunct-directeur	R.M. Martens Uitkering wegens einde dienstverband
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 29/2		1/1 - 31/3	
Omvang dienstverband	1,0		1,0	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 28.606	€ 75.000	€ 24.467	€ 30.757
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 1.881	€ 0	€ 2.290	€ 0
<i>Subtotaal</i>	€ 30.487	€ 75.000	€ 26.757	€ 30.757
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 33.500	€ 75.000	€ 50.250	€ 75.000

14.4 WNT-verantwoording 2021 ProDemos - Huis voor democratie en rechtsstaat

2. Toezichthoudende topfunctionarissen 2021

Gegevens 2021

	E.H.T.M. Nijpels voorzitter	V.G. Moolenaar lid	G.D. Roethof lid	M.C.C. v.d. Schepop lid
Functiegegevens				
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12	1/4 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging	€ 3.698	€ 3.698	€ 3.780	€ 2.756
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 31.350	€ 20.900	€ 20.900	€ 20.900
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	nvt	nvt	nvt	nvt
Bezoldiging	€ 3.698	€ 3.698	€ 3.780	€ 2.756
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt	nvt	nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	nvt	nvt	nvt	nvt

Gegevens 2020

	voorzitter	lid	lid	lid
Functiegegevens				
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 31/12	1/4 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging				
Bezoldiging	€ 2.560	€ 1.792	€ 4.096	€ 4.096
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 30.150	€ 20.100	€ 20.100	€ 20.100

Gegevens 2021

	E.M. Sweet lid	H. Teunissen lid	D.P.J. Woestenburg lid	G.R. Zaal lid
Functiegegevens				
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging	€ 2.480	€ 1.988	€ 2.364	€ 3.335
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 20.900	€ 20.900	€ 20.900	€ 20.900
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	nvt	nvt	nvt	nvt
Bezoldiging	€ 2.480	€ 1.988	€ 2.364	€ 3.335
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt	nvt	nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	nvt	nvt	nvt	nvt

Gegevens 2020

	lid	lid	lid	lid
Functiegegevens				
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging				
Bezoldiging	€ 2.560	€ 3.072	€ 2.816	€ 3.328
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 20.100	€ 20.100	€ 20.100	€ 20.100

15.1 Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum.

geen

Resultaatsbestemming

Het positieve resultaat ad € 1.000.937 is als volgt toe te rekenen:

Kostensoort	Inkomstenbron				Totaal
	subsidie BZK	subsidie 2e Kamer	inkomsten AP	overige inkomsten	
	8.125.000	2.119.000	247.902	965.951	11.457.853
externe activiteitskosten AP	1.917.606	500.112	58.508	0	2.476.226
overige externe activiteitskosten	0	0	0	387.740	387.740
Saldo	6.207.394	1.618.888	189.394	578.211	8.593.887
verdeling saldo inkomsten AP	150.217	39.177	-189.394	0	0
Saldo voor verdeling					
Interne activiteitskosten	6.357.611	1.658.065	0	578.211	8.593.887
Interne activiteitskosten	4.704.226	1.226.862	0	459.297	6.390.385
Resultaat	1.653.385	431.203	0	118.914	2.203.502
Egalisatiereserve per 1-1-2021	1.166.777				
Egalisatiereserve per 31-12-2021	2.820.162				
Maximale egalisatiereserve	1.625.000				
Terug te storten aan BZK	1.195.162				
Maximaal toe te voegen aan reserve		423.800			
Terug te storten aan Tweede Kamer		7.403			
Ten goede van de egalisatiereserve BZK					458.223
Ten goede van de egalisatiereserve Tweede Kamer					423.800
Ten goede van de wettelijke reserve					198.000
Ten laste van de algemene reserve					-79.086
					<u>1.000.937</u>

Vooruitlopend op de vaststelling van de jaarrekening 2021 door de Raad van Toezicht van de stichting is dit voorstel in de jaarrekening verwerkt.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting ProDemos – Huis voor democratie en rechtsstaat

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting ProDemos – Huis voor democratie en rechtsstaat te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting ProDemos – Huis voor democratie en rechtsstaat op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor Jaarverslaggeving RjK C1 “Kleine organisaties zonder winststreven” en de bepalingen krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting ProDemos – Huis voor democratie en rechtsstaat zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

ONDERNEMEND, NET ALS U

HLB Blömer Krijtwal 1, 3432 ZT Nieuwegein, Postbus 5, 3430 AA Nieuwegein

T +31 (0)30 605 85 11 E info@hlb-blomer.nl www.hlb-blomer.nl

KvK 30 128 316 BTW NL 8044 21 559 B01 IBAN NL56 INGB 0678 8675 77

HLB Blömer is a member of HLB International, the global advisory and accounting network.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de Jaarverslaggeving RjK C1 “Kleine organisaties zonder winststreven”, en de bepalingen krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het

voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die

verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur en de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 16 maart 2022

HLB Blömer accountants en adviseurs B.V.

drs. J.N. Witteveen RA

16.1 Bijlage: Activiteitenprogramma 2021; projecten en producten BZK en Tweede Kamer

	BEGROTING		DECLARATIE	
	Kosten €	Uren	Kosten €	Uren
A. Scholieren naar Eerste en Tweede Kamer	2.731.500	49.027	1.574.693	18.262
B. Bezoekers van het Binnenhof	312.000	10.858	133.983	7.592
C. ProDemos op school	305.000	9.125	306.024	12.336
D. Gemeenten, provincies en de EU	118.500	15.622	68.163	8.942
E. Gerechtelijke instellingen	9.500	3.580	4.599	2.376
F. ProDemos online	63.000	815	48.472	1.128
G. ProDemos academie	130.500	3.755	93.481	3.075
H. Interne org., communicatie onderzoek	261.000	9.898	246.811	9.637
Totaal	3.931.000	102.680	2.476.226	63.348

In 2021 zijn er 63.348 uren gewerkt voor projecten binnen het Activiteitenprogramma.
Dat zijn 39.332 uren minder dan begroot.

De externe activiteitskosten bedroegen 2.476.226
Dat is € 1.454.774 minder dan begroot.

De toegerekende interne activiteitskosten bedragen 5.931.088

Totale kosten Activiteitenprogramma 8.407.314

De interne en externe activiteitskosten worden gedekt door bijdragen van BZK en Tweede Kamer en inkomsten op de activiteiten.

Subsidie Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

conform de brief dd. 1 december 2020, Kenmerk 2020-676595 8.125.000
geen indexatie 0

Bijdrage Tweede Kamer der Staten-Generaal

conform de brief d.d. 4 mei 2021 2.077.000
conform de brief d.d. 13 september 2021, loon- en prijscompensatie 42.000

Inkomsten op de activiteiten 247.902

Totale inkomsten Activiteitenprogramma 10.491.902

Het resultaat op het Activiteitenprogramma wordt toegevoegd aan de egalisatiereserve.

16.2 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

De aanvraag tot vaststelling van de instellingssubsidie over 2021 wordt als volgt ingediend:

	€	€
	Begroot	Declaratie
Subsidie	8.110.000	8.125.000
Externe activiteitskosten	<u>3.129.519</u>	<u>1.917.606</u>
	4.980.481	6.207.394
Toegerekende inkomsten	<u>484.037</u>	<u>150.217</u>
	5.464.518	6.357.611
Interne uitvoeringskosten	5.575.826	4.704.226
Saldo	-111.309	1.653.385
Toevoeging egalisatiereserve		<u>458.223</u>
Terugstorting		<u>1.195.162</u>

Op grond van de Subsidieregeling voor het Huis voor democratie en rechtsstaat is door het Ministerie van BZK een subsidie verleend met kenmerk 2020-676595

Subsidietoekenning:	€ 8.125.000
LPO 2021	<u>0</u>
	<u>8.125.000</u>

LPO is de indexing voor de loon- en prijsontwikkeling. In 2021 is deze niet toegekend. De externe activiteitskosten zijn toegerekend in verhouding tot de bijdrage Tweede Kamer. De interne uitvoeringskosten zijn toegerekend in verhouding tot de omzet minus de externe activiteitskosten.

16.3 Tweede Kamer der Staten-Generaal

De aanvraag tot vaststelling van de bijdrage over 2021 wordt als volgt ingediend:

	€	€
	Begroot	Declaratie
Subsidie	2.077.000	2.119.000
Externe activiteitskosten	<u>801.481</u>	<u>500.112</u>
	1.275.519	1.618.888
Toegerekende inkomsten	<u>123.963</u>	<u>39.177</u>
	1.399.482	1.658.065
Interne uitvoeringskosten	1.427.989	1.226.862
Saldo	-28.507	431.203
Toevoeging egalisatiereserve		<u>423.800</u>
Terugstorting		7.403

Subsidietoekenning:	€ 2.077.000
LPO 2021	<u>42.000</u>
	<u><u>2.119.000</u></u>

LPO is de indexing voor de loon- en prijsontwikkeling.

De externe activiteitskosten zijn toegerekend in verhouding tot de bijdrage van BZK.

De interne uitvoeringskosten zijn toegerekend in verhouding tot de omzet minus de externe activiteitskosten.

De toevoeging aan de egalisatiereserve van een gedeelte van de Tweede Kamer subsidie is voor overbrugging in de periode dat het Binnenhofcomplex is gesloten vanwege de renovatie.

De activiteiten die op grond van het convenant met de Tweede Kamer der Staten-Generaal worden uitgevoerd zijn:

	€	€	€	€
	Externe kosten	Interne kosten	Inkomsten	Saldo
Scholierenprogramma's Den Haag	1.124.419	1.192.780	0	2.317.199
Bezoekerscentrum	51.142	505.090	58.807	497.425
Maatschappelijke stage	839	20.860	0	21.699
Workshops voor leraren in opleiding	6.262	16.100	0	22.362
De Derde Kamer	156.753	40.690	43.433	154.010
Kamer in de klas	<u>2.880</u>	<u>6.150</u>	<u>0</u>	<u>9.030</u>
Totaal	1.342.295	1.781.670	102.240	3.021.725

Bij de inkomsten voor het bezoekerscentrum zit ook een bijdrage van € 37.500 van de Eerste Kamer.

De Derde Kamer is een gezamenlijke activiteit met de Eerste Kamer. De kosten worden verdeeld tegen 1/3 voor de Eerste Kamer en 2/3 door ProDemos.

Naast de bijdrage van de Tweede Kamer worden de activiteiten mede gefinancierd door de subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

16.4. Directe baten en projectkosten Activiteitenprogramma 2021

Onder baten en kosten projecten zijn de volgende subsidies en inkomsten met de bijbehorende kosten verantwoord:

	Baten 2021	Directe Projectkosten 2021
	€	
Lespakket De Derde Kamer	43.433	156.753
Bezoekerscentrum: subsidie Eerste Kamer	37.500	0
Vakblad Maatschappij en Politiek	32.187	43.256
Fort De Bilt: subsidie Gemeente Utrecht	26.000	0
Fort De Bilt: subsidie Gemeente De Bilt	2.676	0
Fort De Bilt: overige inkomsten	3.032	32.922
Docentendag Maatschappijleer	21.905	17.652
Bezoekerscentrum tickets	21.307	51.142
Winkelverkopen en webshop	16.599	28.889
Jongerengemeenteraad	13.700	0
Provinciespel	9.400	3.758
Onderzoek	4.860	12.299
Gastlessen	4.050	12.031
Kindergemeenteraad	3.500	569
Programma Stadhuis Amsterdam	3.095	0
Docentenprogramma EU in Brussel	2.545	301
Verkiezingskrant in gewone taal	1.963	17.513
NECE	150	1.531
Politiek Den Haag voor scholen	0	1.094.722
Kwartiermaken sublocatie	0	267.779
PAS	0	159.356
Reiskosten educatieve programma's	0	78.969
Roosters educatieve programma's	0	62.121
Communicatiekosten	0	57.932
Tentoonstelling 2021	0	52.658
Democratie in debat	0	48.749
ProDemos online	0	32.774
Doorontwikkeling aanbod MBO	0	29.718
Onderhoud interactieve onderdelen educatieve programma's	0	29.697
Basisonderwijs: doeboek	0	24.861
Democracity	0	24.168
Verkiezingsmagazines	0	22.989
Onderhoud bestaande educatieve programma's	0	20.741
Kennisontwikkeling intern	0	17.224
Young Voice	0	15.105
Tools prodemos.nl	0	11.354
Overige projectinkomsten en -kosten	0	46.693
	<u>247.902</u>	<u>2.476.226</u>

Zowel de kosten als opbrengsten van het activiteitenprogramma liggen veel lager doordat vanwege Corona veel activiteiten zijn stilgelegd.

16.5. Opdrachten en overige subsidies

Onder baten en kosten projecten zijn de volgende subsidies en opdrachten verantwoord.

	Baten 2021	Directe Projectkosten 2021
	€	
Subsidies:		
BZK: Ondersteuningsorganisatie lokale partijen	77.243	74.107
BZK: Politiek actief gemeentes	132.190	65.707
Haagse Hogeschool: publieke dialogen	2.470	0
EU: EDIC	18.903	5.080
OCW: Ontwikkeling en training Cariben	7.498	0
Prov. Gelderland: Jong Gelderland kiest	14.325	5.324
BZK: Politiek actief voor mensen met een beperking	30.248	11.248
Overige opdrachten:		
Cursussen politiek actief	467.331	113.026
Stemwijzers gemeenteraad	146.836	83.651
StemWijzers Internationaal	5.000	0
Debat in duidelijke taal	12.444	13.082
Workshops participatieverklaringen	4.488	2.542
StemWijzer Tweede Kamer	0	10.220
Overige opdrachten	36.155	3.753
	<u>955.131</u>	<u>387.740</u>

De post baten projecten moet gesaldeerd worden met de projectkosten om deze te kunnen vergelijken met de begroting 2021,

	Begroting 2021	Uitkomst 2021	Uitkomst 2020
	€	€	€
Baten projecten	700.000	955.131	879.433
Kosten projecten	200.000	387.740	528.320
Saldo opdrachten en overige subsidies	<u>500.000</u>	<u>567.391</u>	<u>351.113</u>

Het lagere resultaat dan begroot komt voornamelijk doordat veel activiteiten zijn doorgeschoven naar 2021.

16.6 Afschrijvingen

In onderstaande staat staan de investeringen die gedaan zijn voor de bedrijfsvoering van ProDemos.

	<u>Immat.vaste activa</u>
	€
Stand per 1 januari	
Aanschafwaarde	246.179
Subsidies op investeringen	0
Cumulatieve afschrijvingen	<u>226.698</u>
Boekwaarde	<u><u>19.481</u></u>

Mutaties in boekjaar	
Investeringen	0
Subsidies op investeringen	0
Desinvestering	0
Afschrijvingen desinvesteringen	0
Afschrijvingen	11.730
	<u>11.730</u>

Stand per 31 december	
Aanschafwaarde	246.179
Subsidies op investeringen	0
Cumulatieve afschrijvingen	<u>238.428</u>
Boekwaarde	<u><u>7.751</u></u>

Boekwaarde vaste activa voor activiteiten	<u>334.372</u>
---	----------------

Boekwaarde totale vaste activa	<u><u>342.123</u></u>
--------------------------------	-----------------------

Materiële vaste activa

	<u>Verbouwingen</u>	<u>Inventarissen</u>	<u>Hardware</u>	<u>Ov. apparatuur</u>	<u>Totaal</u>
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari					
Aanschafwaarde	1.550.010	200.806	247.055	209.288	2.207.159
Subsidies op investeringen	0	0	0	0	0
Aanschafwaarde na aftrek subsidie	<u>1.550.010</u>	<u>200.806</u>	<u>247.055</u>	<u>209.288</u>	<u>2.207.159</u>
Cumulatieve afschrijvingen	811.346	168.639	220.951	164.241	1.365.177
Boekwaarde	<u>738.664</u>	<u>32.167</u>	<u>26.104</u>	<u>45.047</u>	<u>841.982</u>

Mutaties in boekjaar					
Investeringen	0	5.901	8.558	17.475	31.934
Desinvestering	0	0	0	0	0
Subsidies op investeringen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen desinvesteringen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	165.576	10.715	11.110	797	188.198
	<u>165.576</u>	<u>16.616</u>	<u>19.668</u>	<u>18.272</u>	<u>220.132</u>

Stand per 31 december					
Aanschafwaarde	1.550.010	206.707	255.613	226.763	2.239.093
Subsidies op investeringen	0	0	0	0	0
Aanschafwaarde na aftrek subsidie	<u>1.550.010</u>	<u>206.707</u>	<u>255.613</u>	<u>226.763</u>	<u>2.239.093</u>
Cumulatieve afschrijvingen	976.922	179.354	232.061	165.038	1.553.375
Boekwaarde	<u>573.088</u>	<u>27.353</u>	<u>23.552</u>	<u>61.725</u>	<u>685.718</u>

16.6 Afschrijvingen

In onderstaande staat staan de investeringen die gedaan zijn voor de gesubsidieerde activiteiten van ProDemos.

	Immat.vaste activa
	€
Stand per 1 januari	
Aanschafwaarde	690.783
Subsidies op investeringen	-247.623
Cumulatieve afschrijvingen	194.103
Boekwaarde	<u>249.057</u>
Mutaties in boekjaar	
Investeringen	196.416
Subsidies op investeringen	0
Desinvestering	0
Afschrijvingen desinvesteringen	0
Afschrijvingen	111.101
	<u>307.517</u>
Stand per 31 december	
Aanschafwaarde	887.199
Subsidies op investeringen	-247.623
Cumulatieve afschrijvingen	305.204
Boekwaarde	<u>334.372</u>

Materiële vaste activa

	Verbouwingen	Inventarissen	Hardware	Ov. apparatuur	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari					
Aanschafwaarde	1.143.722	388.617	44.572	725.966	2.302.877
Subsidies op investeringen	-22.992	-94.544	-25.178	-550.402	-693.116
Aanschafwaarde na aftrek subsidie	1.120.730	294.073	19.394	175.564	1.609.761
Cumulatieve afschrijvingen	906.714	264.964	19.394	128.003	1.319.075
Boekwaarde	<u>214.016</u>	<u>29.109</u>	<u>0</u>	<u>47.561</u>	<u>290.686</u>
Mutaties in boekjaar					
Investeringen	1.262.883	67.397	0	38.944	1.369.224
Desinvestering	0	0	0	0	0
Subsidies op investeringen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen desinvesteringen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	125.939	13.555	0	30.738	170.232
	<u>1.388.822</u>	<u>80.952</u>	<u>0</u>	<u>69.682</u>	<u>1.539.456</u>
Stand per 31 december					
Aanschafwaarde	2.406.605	456.014	44.572	764.910	3.672.101
Subsidies op investeringen	-22.992	-94.544	-25.178	-550.402	-693.116
Aanschafwaarde na aftrek subsidie	2.383.613	361.470	19.394	214.508	2.978.985
Cumulatieve afschrijvingen	1.032.653	278.519	19.394	158.741	1.489.307
Boekwaarde	<u>1.350.960</u>	<u>82.951</u>	<u>0</u>	<u>55.767</u>	<u>1.489.678</u>

De investeringen voor het scholierenprogramma in Den Haag, het Bezoekerscentrum, Fort De Bilt en het reserveringssysteem staan vermeld in bovenstaande rubrieken.

De afschrijvingen op deze investeringen worden verantwoord onder de kosten van het Activiteitenprogramma.